

Hadis Dindir-5

Nureddin Yıldız'ın "Hadislerle Diriliş" (130.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Hiç tereddüdümüz olmadan şuna iman ediyoruz: Yaşadığımız kâinatta, içinde dünyamızın da bulunduğu evrende, tek çakıl taşı veya okyanus dibindeki bir balık yumurtası dâhil olmak üzere hiçbir istisnası olmaksızın her şey Allah'ın dilediği ve onun planındaki gibidir. Herhangi bir büyük balığın küçük balığı yutması Allah Teâlâ'nın ezelde yazdığı planının dışında değildir.

Dolayısıyla bir kâfirin bir mümini katletmesi de müminin çocuğuna kelime-i tevhidi söylemeyi öğretmesi de uzaydan bakıldığı hâliyle dünya görüldüğünde, insanoğlunun Âdem aleyhisselamdan itibaren macerasını topluca müşahede edilmesi durumunda dahi bütün yaşananlar, her çeşidiyle yine o sonuca varmaktadır: Allah'ın istediği ve planladığı gibi, hiçbir aksama olmaksızın...

Bu plan uygulandığında bizim insan gözüyle gördüğümüz ve yerine göre iyi veya kötü olarak nitelediğimiz durumlar; peygamberlerin onlara isyan edenler tarafından öldürülmeleri, Efendimiz aleyhisselamın mübarek çocuklarını kendi sağlığında toprağa defnetmesi, Uhud gazvesinde müşrikler tarafından maruz kaldığı eziyet, güneş tutulmaları, seller olması, depremler... hiçbir şey ama hiçbir şey; bir bebeğin bağırsağı düğümlendiği için ağrılarla kıvrınması, küçük bir çocuğun diş çıkarırken çektiği acı, başka çocukların parklarda neşelerle oynadığını gören talihsiz çocuklar... tek bir karınca veya fil nefes alırken dahi Allah Teâlâ'nın planı dışında değildir.

Buna iman etmedikçe hiç kimse Kur'an'a iman etmiş olamaz. 'Âmentü' olarak kısaltıp bildiğimiz kısa metni imanının esası olarak bilmek de aynı gerekliliğin sonucudur. En büyük vakadan yani galaksilerden en küçük canlılara -sözgelimi bakterilere- varıncaya ve en büyük peygamberin Taif'ten dönerken taşlandığı için ellerini açarak dua ettiği sahnedeki bir çocuğun annesinden süt istediği için ağlamasına kadar, insanoğlunun etrafında veya uzağında, ne yaşanırsa yaşansın her şey Allah'ın planında yazıldığı üzere gerçekleşir.

Hiçbir akıl sahibi, Allah'ın, ayrıntılarına vâkif olmadığı bir dünyayı yönettiğini iddia ederek mümin kalamaz. Güneşler ve takımyıldızları, insan gibi mükerrem bir mahlûk yarattığı hâlde insana veya hayvana ait en ufak yahut irili ayrıntılardan haberdar olmayan bir Allah'a iman ettiğini söyleyen, 'Âmentü' denen iman prensiplerini bilmiyordur.

Olan bir şeyin insanın gözünde 'güzel' görünmesi veya 'kötü' diye nitelenmesi Allah için bir şey değiştirmez. İyi veya kötü olandan insan ve diğer canlılar etkilenir; hâşâ, Allah etkilenmez. Sellerin bastığı, yangınların yaktığı, depremlerin yıktığı insanın evidir; Allah'a bir şey olmadığı gibi onun zararı da söz konusu değildir. Varlık hâlinde de yoklukta da Mâlik olan odur, celle celâlühü.

İsimlerini saymak veya Âmentü esaslarını okuyup geçmekten ibaret bir imanla yetinirsek Allah Teâlâ'nın dünyaya gönderdiği ve en sevdiği kullarından olmuş peygamberlerine testereyle kesilerek öldürülme kaderini niçin yaşattığını anlamamız mümkün olmaz. Bir bebeğin özürlü doğmasını anlamlandıramaz, bunu bir çeşit 'planlama hatası' gibi telakki etmenin vahim yanılığına düşeriz, maazallah. Kul, fani, içinde bağırsak taşıyan, beyni sulu ve civık etten yaratılmış olduğumuzu unuttur, 'sübhaneallah' diyerek bütün eksikliklerden tenzih ettiğimiz Allah Teâlâ'yı kendi imkânlarımız ve şartlarımızla karşılaştırmamız da böyle bir yanılığın sonucunda yaşanabilir ki kulun haddini aşmasından başka şey değildir.

Hâlbuki iman, Allah'a yukarıda saydığımız özellikleriyle iman etmektir. Bizler Allah'ın sadece kullarıyız, tıpkı hayvanların onun mahlûkatı olması gibi. Yarattığı kulları üzerinden ve onlar baz alınarak değerlendirilen Allah, yaratma kudreti olan değil, insan süzgecinden geçirilerek oluşturulmuş icattır.

Böyle bir tanrıya iman eden cennete giremez. İman edilen Allah, bütün eksiklikler ve insana yakışacak yanlışlardan tenzih edilmiş Allah'tır. Karşılığı cennet olacak iman da böyledir.

*

Bu girizgâhı, Allah'ın planını hatırlatan ve kâinatın hiçbir noktasını başıboş bırakmamış, yalnızca sıra dağları ve okyanusları değil en küçük hadiseleri dahi incecik kısmına varıncaya dek programlayarak hizmete almış olmasını hatırlatmayı bütün bu planlardan daha fazlasıyla anlamamız gereken başka bir büyük planı vurgulamak üzere öne çıkardık. O büyük plan, dünyaya peygamberlerin gönderilmesidir. Öncelikle bu anlaşılmalıdır ki okyanusun yüzlerce metre altından, bizatihi suyu bile tutuşturacak denli tutuşturucu kuvvette petrolün çıkması veya başka büyük hadiseler anlaşılabilir.

Kâinatın ve dünyanın sırları mahiyetindeki büyük keşiflere vâkıf olan bir fizik profesörü nasıl olur da Allah'a iman etmez? Her gün on hastanın kalbini, ciğerini, beynini keserek ameliyata alan ve insanın içindeki muhteşem işleyişe şahit olan cerrahlar, ameliyathanenin önünde secdeye kapanacak iman sıcaklığını nasıl olur da bilmezler? Bu meselenin cevabı şöyle verilebilir: Allah'ın planı yalnızca kâinatı yaratması veya insanı mükemmel yaratarak dünyaya göndermesinden ibaret değildir; insanı şereflendirdiği bir iman ortamını oluşturan tasarım da Allah'ın planıdır. Peygamber aleyhisselamdan ve ondan hadis-i şerifleri zamanımıza kadar aktaran ashab-ı kiramdan, nakledilen bir hadisin bugün önümüzde bulunmasını sözünü ettiğimiz büyük plan çerçevesinde ele alamadığımız zaman düştüğümüz yanlış, bir edebi kıtın Ebu Hureyre (radiyallahu anh) ile uğraşarak onu yıpratmasının ne manaya geldiğini anlayamamak gafleti olacaktır.

O zaman insan; minareler yıkan ve camide sabah namazı kılarken can veren depremin kudretine hikmet yükleyerek anlamaya çalışır da güzelim dünyanın bahçelerini, ırmaklarını üstelik kendi yarattığı harikalar olmalarına rağmen Allah'ın niçin yarattığını anlayamayıp 'bir hikmeti' olduğunu söyleyip bırakmak düzeyinde kalırız.

Bir hadis-i şerifin ashab-ı kiramdan günümüze dek gelişini Allah'ın büyük planı olarak görmek ile Ebu Hureyre'yi yıpratmaya çalışan birinin yaptığını sıradan veya gelişigüzel bir eylem olarak görmek birbiriyle asla bağdaşabilir tavırlar değildir. O zaman sözgelimi deprem ve yangın konusuna Allah'ın mülkünde, kendi dilediğini yapabilmesi ve sadece onun tasarrufunda gerçekleşen işler olarak bakmış ama Resûlullah'ın bize ulaşması gereken hadis-i şeriflerine ve onların taşıyıcıları durumundaki ashaba dil uzatanı o çapta bir deprem olarak görememiş oluruz. Hâlbuki galaksileri taşıyan evren Allah'ın planı olduğu gibi "Allah buyurdu ki" ve "Resûlullah buyurdu ki" diye başlayan bir sözün bize ulaşması da o galaksiler gibi Allah'ın planlarındandır. Bu ikisini zihnimize birleştirerek tek pencereden göremediğimiz gibidir ki Ebu Hureyre ve ashab-ı güzinin diğer mübarek simalarıyla niçin ısrarla uğraşılıyor olduğunu çözemiyoruz. Hâlbuki saf ve şeffaf biçimde yüzyılları aşip kulaklarımıza kadar akan hadis-i şerifler de Allah'ın kudretinin muhteşem birer örneğidir. Hadis-i şerifler ve onların aktarıcısı ashab-ı kiram hakkındaki ithamlı cümleler, hakaretimiz iddialar da zihnimize birer deprem misali karşılanmalıdır.

Yerin dibinden petrol çıkardığında kudretine hayran olup hamd ettiğimiz Allah, ıssız çöllerde ve ücra medreselerde sonu gelmez yollar aşip göz nuru akıtan âlimlerimizi; Buharî'yi, Sananî'yi, İbni Ebi Şeybe'yi, Malik bin Enes'i ve daha nicesini düşünerek ilmi zincir hâlinde günümüze aktarmalarındaki ilahî müdahale ve kudreti anlayarak da hamd etmeli, tefekkür ile uykusuz kalmalıyız. Bu nimetin azameti ve kıymeti düşünülerek değeri bilinmek yolunda hareket edilmezse Rabbimiz de bir zındığı üzerimize musallat ederek o mübarek silsilelere ve ilim geleneğine iftiralara eder, hakaretler yağdırır.

Biz de söylediklerine inanır kalırız.

Elbette Bursa'nın Uludağ'ından çıkarılan bir suyun İstanbul'da içecek sıvı olarak soframıza geliyor olması asla basit olmayan, harikulade bir hikmet ve kıymet saklamaktadır fakat Medine-i

Münevvere’de bin dört yüz kûsur sene önce söylenmiş bir cümleyi bugün Resûlullah’ın mübarek ağzından çıktığı hâlinin berraklık ve saflık derecesine hiçbir zarar gelmeksizin dinleyebiliyor olmak; bu da üzerinde düşünülmesi, kıymetinin bilinmesi ve sürekli gündemimizde tutularak zihnimizde olması gereken bir mucizedir. İkincisi ilkinden daha küçük bir heyecan kaynağı değildir. Su yine boruların içinden, şişelenerek geliyor da mikrop kapmıyor denebilir; peki büyük bir insan grubunun her birinin aklından diğerine taşınarak günümüze bozulmadan aktarılmış ilmin hayret vericiliği daha fazla değil midir?

Dünyadaki her şeyi “insan ona ibadet etsin diye” yaratan Allah, aksi takdirde dünya ve içindeki onca güzelliğin ‘masrafına değmeyeceğini’ kullarına anlatmaktadır. Fakat İblis de tam o secde için çalışmakta, bütün uğraşını o bir tek secdeyi engellemek için sarf etmektedir. İffetli mümin kızın varlık kıymeti, iffetsizden dolayıdır –gündüzün adının geceden dolayı olması gibi. Allah’ın İblis planı ve onun kuyruğuna takılmış olanlar, diğer taraftaki, Allah’ın adını yüceltenler için vardır. Dünya denen büyük sahne planı da insanın kulluğu için meydana konmuştur.

*

Şimdi bu kulluğun esasen nasıl işlediğini ve iki binli yıllara ulaşmasındaki mantığın temelini anlamaya çalışalım:

Allah Teâlâ bu büyük kâinatı yaratmayı dilemiş ve gerekçesini de ona ibadet eden kullar görmeyi istemek olarak açıklamıştır. En küçük susam tanesinden en büyük gezegene kadar dünyada her şey bu planın parçalarıdır –böyle olmadığını söyleyenin Allah’a imanı yoktur.

Allah Teâlâ, sayısını yine sadece kendisinin bilebileceği toplamda meleği arasından Cebrail adlı olanını seçmiş ve murat ettiği, kulluğun tanıtımı için bilgi donanımını insana aktarma vazifesini görev olarak yüklemiştir.

Cebrail bu görevi, dünyaya hangi dönemde indiyse o dönemin peygamberine aktarmış, en son da bizim peygamberimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e yüklemiştir. Önceki peygamberlere bir kerede yapılan bu yükleme işi bizim peygamberimize yirmi üç yıla dağıtılmış süre içinde kâh kitap getirerek kâh bilgi-talimat-ilham naklederek gerçekleşmiştir.

Allah’ın planında Cebrail bir numaralı basamaktır ve vazifesi bilgiyi Allah’tan insan düzeyine indirmektir, yani Allah ile insan arasında bir nevi köprüdür. (Meleklerin Allah’a itaatten başka hiçbir eyleme müsait olmamaları yaratılışlarından gelir.) Kur’an’ı Resûlullah aleyhisselama getiren Cebrail, Kur’an’ı insan düzeyinde açıklayan ek bilgileri de getirmiştir. Böylece Efendimiz aleyhisselam büyük planda Allah ile insanı buluşturan ikinci aşamada yer almış ve tabiri caizse göklerle yeri buluşturan bir iletişim kablosu vazifesi görmüştür. İnsan olarak biz, Allah’ın ne emredip yasakladığını ona bakarak öğreniriz.

Peygamber aleyhisselam ise Cebrail’den aldıklarını üçüncü aşamadaki insanlara aktarmıştır yani ashabı olan arkadaşları ve talebelerine. Bu kimseler onun ilk dinleyenleri ve destekçileri olmuşlardır. Allah hepsinden razı olsun.

Dolayısıyla Allah’ın, kıyamet gününe kadar herkesin secde etmesini murat buyurduğu planı ashab-ı kiram üzerinde gerçekleşmiştir. Dünyaya gönderilen ilk insan Âdem aleyhisselamdan itibaren işleyen süreç bunun için yürürlükteydi zaten. Allah’ın, gerçekleşmesini istediği hedef ashab-ı kiram üzerinde meydana konunca onlar hakkında “Allah onlardan razı oldu” ayeti haber verilmiştir; zira ilk insandan itibaren beşerin gelmesi istenen nokta oydu. Hiç kimse onların kitlesel manada Müslümanlıklarının %0,1 oranında bile eksik olduğunu iddia edemez. Çünkü Allah onları kabul etmiş, Müslümanlıklarını beğendiğini ifade buyurmuştur. Kulluk Allah için yapıldığına ve o da kanaatini ifade buyurduğuna göre ashab-ı kiramın dinî yaşantısı kimsenin değerlendirmesine kalmaz artık.

Planın ilk aşamasındaki Cebrail kaldırılrsa peygamber yalancı duruma düşer, ikinci aşamadaki peygamber kaldırılrsa Cebrail boşlukta kalır. İki ihtimalde de Allah'ın muradının gerçekleşmemiş olması söz konusu edilir; yani Allah planlamış ama plan boşluğa düşmüş demektir. Bu da Allah için söz konusu edilemeyecek, imkânsız bir durumdur. Peygamber aleyhisselamdan ashab-ı kirama ise hiçbir arıza ve eksik bulunmaksızın aktarım tamamlanmıştır. Ayet-i kerime, İslamiyet'in tam manasıyla Peygamber aleyhisselama indirilmesinin tamamlandığını haber vermektedir.

Yani vahiy gelmiş, gelirken ve aktarılırken 'işletme hatası' türünden bir pürüz yaşanmamıştır. Bu hakikat ayetle sabittir.

Eğer ashab-ı kiram, Efendimiz aleyhisselamın dünyaya vedasının ardından Medine'ye kendilerini kapatsalar ve dışarıya çıkıp İslam'ı yaymak sevdasından uzak düşseydiler ellerindeki emaneti yolda bırakmış olacaktı. Fakat böyle bir yanlışa düşmediler. Aralarından seksen yaşını aşmış olanlar bile İstanbul önlerine kadar geldi. Neden? Çünkü Allah'ın Cebrail'e biçtiği rol sorunsuz ve Peygamber aleyhisselama biçtiği rol sorunsuz işlemişken sahabilerin de rollerini pürüzsüz olarak yerine getirmeleri gerekiyordu. Onların kulluk sınavı sadece mescitte namaz kılmaktan ibaret değildi; yeryüzünün imar edilerek her şeyiyle Allah'a teslim olması gerekiyordu. Mümin olmak ve cihat etmek onların nazarında buydu.

Bunun içindir ki Diyarbakır'da sahabi kabri görürüz biz. Bunun içindir ki Medine-i Münevvere'de medfun sahabi sayısının üç katı Şam-ı Şerif'te gömülmüştür. Yemen, Mısır ve Kuzey Afrika bu nedenle sahabi mezarı doludur. Kilise kulelerinde çan çalınan Konstantiniye'de sahabi kabirlerinin olabilmesi bundan dolayıdır. Ne işleri vardı çanlar çalınan şehirlerde? Allah'tan aldıkları rol, peygamberlerinden aldıkları görevi yeryüzünün her bir noktasına ulaştırmayı emrediyordu. Veda hutbesini bizim gibi, duvarlarına asmak için dinlememişlerdi. "Tek bir ayet bile olsa herkes benden bir şeyleri başkalarına ulaştırırsın" emrini tıpkı "namaz kılın" emri gibi görev bildiler.

Kendilerini bu büyük planın halkalarından sayan sonraki nesil müntesipleri; Hasan-ı Basrî, Said ibni Müseyyeb, Muhammed ibni Sirin... Allah'ın onlara biçtiği rolü anlamış kimselerdi. Herhangi bir nakısa getirmeden ve arızaya sebep olmadan misyonlarını icra ettiler. Onlara da saldırıldı, ayakları kaydırılmaya çalışıldı fakat nasıl ki sabah namazını kılarken şeytan insanın dibine kadar geliyor ve namazı ifsat edip bozacak işler yapmaya sevk etmeye çalışırken aldanmamak bir faziletse o misyonu icra ederken de işlerini yaptılar ve "bu hadisi Ebu Hureyre nerden duymuş... boş versene..." diyenlerin vesvesesine de aldanmadılar.

Sonraki nesillerden Sananî, Buharî, İbni Ebi Şeybe, Ebu Davud, Müslim ve daha nice geldi. Onlar da binlerce her yıl binlerce kilometre yol aşarak ve hamal gibi kitap taşıyarak, ışısız medreseler ve belki yaya aşılacak çöllerde ömür çürüttüler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden onlara kadar ulaşan görevin hakkını verdiler.

Sonuç itibarıyla de Cebrail, Resûlullah ve "radiyallahu anhüm" (Allah onlardan razı olsun) denenlerin bulunduğu listede, onların ardından gelenlerin de bulunduğu listede nice nesil geçmiş ve her nesil, üzerine düşeni yerine getirmekle beraber ortak paydaları, Allah'ın kâinattaki planını işletme listesi idi. Allah hepsine rahmet eylesin.

Bugün Müslümanlar olarak biz ya kelepir yiyen, bedava harcayan nesil olarak anılacağız kıyamet günü ya da "bir ayet bile olsa" taşımayı, seksen yaşını aşmış ömrüne rağmen İstanbul önüne gelecek kadar azimli olabilmeyi seçip gününün emanetçisi olma şerefiyle dirileceğiz. Bütün Müslümanlar, ilahiyat talebeleri, imam-hatip öğrencileri, Diyanet görevlileri, medrese hocaları... ya tabaka tabaka inen bu büyük planda işletme görevlileri arasında bulunacağız ya da şeytanın bir çomakla vurup yapraklarını döktüğü ağaca döneceğiz, Allah muhafaza buyursun.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.